

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa A. O.
przeciwko Bank S.A. z siedzibą w W.
o odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25
kwietnia 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu
z dnia 30 marca 2023 r., sygn. akt V Pa 79/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z dnia 30 marca 2023 r. oddalił apelację
pозwanej Bank S.A. z siedzibą w W. od wyroku Sądu Rejonowego w Opolu z dnia
15 marca 2022 r., którym zasądzono od pozwanej na rzecz powódki A. O. kwotę
28.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 9 listopada 2019 r. do
dnia zapłaty tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie

warunków pracy i płacy oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy podzielił w całości poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia oraz dokonaną ocenę prawną, przyjmując, że narzucona powódce pismem z dnia 24 kwietnia 2019 r. – doręczonym jej w dniu 22 maja 2019 r. - zmiana stanowiska pracy została dokonana z naruszeniem art. 42 k.p. Powódka została bowiem przesunięta z zajmowanego stanowiska „dyrektora ds. sprzedaży na stanowisko „bankier klienta biznesowego”, co stanowiło zmianę rodzaju wykonywanej przez nią pracy oraz degradację dotychczasowej pozycji zawodowej. Brak pouczenia, o którym mowa w art. 30 § 5 k.p., uzasadniał natomiast przywrócenie powódce terminu do wniesienia odwołania do sądu pracy, tym bardziej, że przekroczenie terminu było nieznaczne (pozew został wniesiony w 23 dniu od doręczenia powódce pisma pozwanej z dnia 24 kwietnia 2019 r.).

Pozwana w całości zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji i oddalenia powództwa w całości, a także zasądzenia od powódki zwrotu kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenia prawa materialnego: 1) art. 265 § 1 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego, polegające na przyjęciu, że powódka nie uchybiła terminowi do złożenia odwołania od wypowiedzenia zmieniającego w sposób zawiniony i w konsekwencji przywrócenie terminu, podczas gdy przed upływem terminu do wniesienia odwołania ustanowiła pełnomocnika, nie ma więc związku przyczynowego między brakiem pouczenia o terminie zaskarżenia pisma z dnia 24 kwietnia 2019 r. a uchybieniem terminu; 2) art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego i nieprawidłowe przyjęcie, że zmieniono powódce istotne warunki umowy o pracę, mimo niewskazania z jakiego oświadczenia woli pozwanej Sąd Okręgowy wywodzi dokonanie zmian w treści stosunku pracy; 3) art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez niewłaściwe

zastosowanie, tj. niedokonanie wykładni pisma pozwanej z dnia 24 kwietnia 2019 r., skutkujące błędną oceną, że pracodawca wypowiedział powódce warunki pracy, podczas gdy wyłącznie wykładnia tego pisma uprawniałaby do dokonania w tym zakresie oceny; 4) art. 42 § 1 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego i w konsekwencji nieprawidłowym przyjęciu, że dokonano zmiany warunków pracy powódki; 5) art. 42 § 1 i 2 w związku z art. 29 § 1 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego i w konsekwencji nieprawidłowe przyjęcie, że warunki pracy wskazane w piśmie z dnia 24 kwietnia 2019 r. były istotne i pogorszyły sytuację powódki, podczas gdy Sąd odwoławczy nie zrekonstruował, jakie warunki pracy były zmieniane tym pismem oraz nie dokonał ustaleń, co do treści stosunku pracy stron w zakresie zrekonstruowanych warunków, co wyklucza możliwość dokonania takiej oceny; 6) art. 45 § 1 w związku z art. 42 § 1 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego i w konsekwencji uwzględnienie powództwa, mimo że pismo z dnia 24 kwietnia 2019 r. nie było wypowiedzeniem zmieniającym, a więc nie mogło prowadzić do rozwiązania umowy o pracę.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi, bowiem dla uwzględnienia powództwa nie jest wystarczające stwierdzenie, że chcąc zmienić warunki pracy powódki pracodawca nie zachował wypowiedzenia zmieniającego z art. 42 k.p. Samo badanie przez Sąd Okręgowy jakie warunki pracy pracodawca chciał zmienić powódce powinno być poprzedzone wcześniejszym wskazaniem ocenianego oświadczenia woli zgodnie z art. 60 k.c., oceną czy wskazane oświadczenie woli zawiera *essentialia negotii* z art. 42 § 1 i 2 k.p., przypisaniem oświadczeniu skutku w treści stosunku pracy zgodnie z art. 65 k.c. – co w żaden sposób nie uzasadnia roszczenia i jest oczywistym widocznym bez dogłębnej analizy prawnej naruszeniem literalnego brzmienia przepisów: art. 45 § 1 i art. 42 § 1 i 2 k.p. oraz art. 60 i art. 65 § 1 k.c. oraz podstawowych zasad orzekania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącej na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie mógł zostać uwzględniony.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., bowiem skarżący twierdzi, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126;

z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774; z dnia 18 lipca 2023 r., III PSK 85/22, LEX nr 3582758). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171 czy z dnia 7 lutego 2024 r., II USK 124/23, LEX nr 3669686). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860 czy z dnia 12 grudnia 2023 r., III PSK 73/22, LEX nr 3651935). Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem „rażącego”, „ewidentnego”, „kwalifikowanego” lub „oczywistego”, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587; z dnia 12 grudnia 2013 r., III PSK 73/22, LEX nr 3651935).

Oceniany w tym kontekście wniosek skarżącej o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Skarżąca oczywistej zasadności skargi kasacyjnej upatruje w zakwestionowaniu stanowiska Sądów obu instancji, zgodnie z którym pismo z dnia 24 kwietnia 2019 r. zmieniające powódce stanowisko pracy z „dyrektora ds. sprzedaży” na stanowisko „bankier klienta biznesowego” w rzeczywistości powinno być postrzegane jako zmieniające warunki pracy i w takiej sytuacji skarżąca powinna przy zmianie stanowiska pracy zastosować tryb przewidziany w art. 42 k.p., a brak tego trybu uzasadnia roszczenia powódki z art. 45 § 1 w związku z art. 42 § 1 k.p. Skarżąca prezentuje pogląd, że Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności powinien ocenić jej oświadczenie woli zgodnie z art. 60 k.c. oraz zbadać, czy oświadczenie to zawiera *essentialia negotii* z art. 42 § 1 i 2 k.p.

W kontekście przedstawionego przez skarżącą wywodu mającego stanowić o oczywistej zasadności skargi, który w zasadzie sprowadza się jedynie do polemiki ze stanowiskiem przyjętym przez Sąd Okręgowy i nie zawiera argumentów o kwalifikowanym naruszeniu powołanych przez skarżącą przepisów prawa materialnego, zauważyć trzeba, iż Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 października 2021 r., II PSKP 55/21 (OSNP 2022 nr 6, poz. 57), stwierdził, że jednostronne czynności pracodawcy, które - bez dokonania wypowiedzenia zmieniającego spełniającego warunki określone w 30 § 4 oraz art. 42 § 2 i 3 k.p. - zmierzają do zastąpienia dotychczasowych warunków pracy i powodują skuteczne pozbawienia pracownika jego stanowiska, uzasadniają roszczenia z art. 45 § 1 w związku z art. 42 § 1 k.p. Również w judykatach, do których odwołuje się Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, m.in. w uchwale z dnia 25 czerwca 1975 r., I PZP 15/75 (OSNC 1976 nr 3, poz. 43), Sąd Najwyższy uznał, że wprowadzenie w zakładzie pracy nowego schematu organizacyjnego, powodującego zmianę stanowiska pracownika, wymaga wypowiedzenia mu warunków pracy i płacy, chociażby aktualnie nie uległy one pogorszeniu. W wyroku z dnia 18 lutego 1976 r., I PRN 3/76 (OSNC 1976 nr 10, poz. 224), przyjęto, że odwołanie pracownika ze stanowiska brygadzysty z zamiarem dalszego zatrudnienia go na zajmowanym stanowisku roboczym przed powierzeniem mu tej funkcji na czas nieokreślony - związane z utratą uprawnień do dodatku brygadzystowskiego, jako jednostronna czynność prawna zakładu pracy, powodująca istotną zmianę warunków pracy i płacy na niekorzyść pracownika - powinno być dokonane z zachowaniem ustawowego okresu „wypowiedzenia dotychczasowych warunków pracy i płacy”, z jednoczesnym zaproponowaniem pracownikowi nowych warunków zatrudnienia. Z kolei w wyroku z dnia 26 września 2001 r., I PKN 614/00 (LEX nr 1214927), Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że pojęcie zmiany na niekorzyść warunków pracy należy rozumieć szeroko, także z uwzględnieniem elementów subiektywnych.

Podsumowując, w świetle poczynionych w sprawie ustaleń stanu faktycznego, którym Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), jak i utrwalonego orzecznictwa, argumentacja podnoszona przez skarżącą przekreśla tezę, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zaskarżone orzeczenie wadliwe w takim stopniu, iż powinno zostać wyeliminowane z obrotu prawnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego w myśl art. 98 § 1 k.p.c.

[ał]

[SOP]